

From: noreply@lausuntopalvelu.fi
Sent: 6. maaliskuuta 2020 14:58
To: Ym Kirjaamo
Subject: Lausuntopalvelu.fi: Uusi lausunto jätetty
Attachments: 20200306_VN-889-2020 ja VN-1010-2020_36143.pdf

Uusi lausunto lausuntopyyntöön 'Luonnokset: hallituksen esitys vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta (tuki) ja siihen liittyvä asetus (maatalousmaan kipsikäsitteily)'

Lausunnonantaja: Hakala Maria

Organisaatio: Pirkanmaan ELY

Voit tarkastella lausuntoa linkin kautta:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/GetReportViewForResponse?proposalId=a3b04b91-b615-4f74-931c-47f27e637ec3&responseId=5c52e8b0-3792-4d85-ac01-da110fb60cd0>

Asia: VN/889/2020 ja VN/1010/2020

Luonnokset: hallituksen esitys vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta (tuki) ja siihen liittyvä asetus (maatalousmaan kipsikäsittely)

Luonnos: hallituksen esitys laiksi vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Huomionne:

Pirkanmaan ELY-keskuksen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta (tuki) ja siihen liittyvästä asetuksesta (maatalousmaan kipsikäsittely)

Ympäristöministeriö on pyytänyt Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (jäljempänä ELY-keskus) lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyvästä asetuksesta. Määräpäivä lausunnon antamiselle on 6.3.2020.

Lakiluonnoksen keskeisenä sisältönä on sisällyttää vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettuun lakiin (1299/2004, vesienhoitolaki) sen 1 §:ään tukijärjestelmää koskeva lisäys sekä uusi 1 a luku, jossa säädettäisiin vesien- ja merenhoidon toimenpiteiden edistämisen tukemisesta valtion talousarviossa osoitetuista määrärahoista.

Asetusluonnoksen tavoitteena on yhdessä vesienhoitolain muutosten kanssa mahdollistaa maatalousmaan kipsikäsittelyn tukemiseen sovellettava kokonaisuus.

Pirkanmaan ELY-keskus esittää lausuntonaan seuraavaa:

Luonnos hallituksen esitykseksi vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Pirkanmaan ELY-keskus pitää lakiehdotusta perusteltuna ja tarpeellisena vesien- ja merenhoidon tavoitteiden edistämisen saavuttamiseksi.

Voimassa olevassa lainsäädännössä vesien- ja merenhoidossa myönnetään valtionavustuslain (688/2001) mukaisia valtionavustuksia vesien- ja merenhoitoa tukeviin hankkeisiin valtion talousarvioissa osoitetuissa puitteissa. Lisäksi varoja osoitetaan tutkimus- ja kehittämishankkeisiin sekä selvityksiin. Lakiluonnoksen perustelujen mukaan valtionavustuslain mu-kaista rahallista avustusta ei ole pidetty kuitenkaan kaikissa tapauksissa riittävänä. Lakiluonnoksella muutettaisiin säädöspohjaa siten, että uusia tuen muotoja olisivat tuotteena tai palveluna toimeen osoitettu tuki. ELY-keskus pitää uutta tukijärjestelmää hyvänä keinona vesien- ja merenhoidon toimeenpanon tehostamiseksi.

Pirkanmaan ELY-keskus pitää lakiluonnoksen sisällön kannalta keskeisimpänä seikkana sen varmistamista, että ehdotettu laki on sopusoinnussa Euroopan unionin valtioneuvoston kanssa. Lakiluonnoksen lähtökohdaksi on otettu maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen soveltaminen. Lisäksi lakiluonnoksen perusteluissa tulisi kiinnittää huomiota ehdotetun lain soveltamisen ohjaukseen. Tällä tavalla voidaan varmistaa, että ehdotettua lakia ja tukimenettelyä sovelletaan yhdenmukaisesti kaikissa ELY-keskuksissa, sekä turvata muun muassa tukea hakevien toimijoiden tasapuolinen ja yhdenvertainen kohtelu.

Pirkanmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tukijärjestelmän tulee olla mahdollisimman selkeä, läpinäkyvä, yhdenmukainen ja tasapuolinen tukea hakeville tahoille ja yleisölle. Tukimenettelyn osalta hallituksen esitystä koskevan luonnoksen perustelut ovat kuitenkin epäselvät ja joltakin osin puutteelliset.

Yleiset kommentit hallituksen esitysluonnoksesta

Huomionne:

-

Perustelut

Huomionne:

-

1 §. Tarkoitus (uusi 4 mom.).

Huomionne:

-

1 a Luku

Huomionne:

-

6 a §. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät.

Huomionne:

Lakiehdotuksen 6 a §:n 3 momentissa säädettäisiin ELY-keskuksen valvontatehtävästä. Ehdotetun säännöksen mukaan ELY-keskuksen on huolehdittava tuen asianmukaisesta ja riittävästä valvonnasta hankkimalla tuen käyttö- ja seurantatietoja sekä muita tietoja. Säännöskohtaisissa perusteluissa ei ole yksilöity tarkemmin, mitä nämä muut tiedot käsittävät. Mainitun termin voidaan tulkita tarkoittavan useita eri asioita. Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että lainkohdassa tarkoitettujen muiden tietojen määrittely hallituksen esityksen tasolla olisi tarkoituksenmukaista ELY-keskuksen valvontatehtävän toteuttamisen ja valvonnan toimivuuden kannalta.

6 b §. Suhde muuhun lainsäädäntöön ja Euroopan unionin lainsäädännön soveltaminen.

Huomionne:

-

6 c §. Tuki.

Huomionne:

-

6 d §. Tukikelpoisuus ja hakijan selvitysvelvollisuus.

Huomionne:

Lakiehdotuksen 6 d §:n 1 momentin mukaan tukikelpoinen olisi myös julkisyhteisö, mikä siten koskee myös valtiota. Pirkanmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan lakia valmisteltaessa olisi vielä tarpeen arvioida, onko sellaista menettelyä, jossa ELY-keskus myöntää tukea toisen valtion laitoksen omistamalle maalle, pidettävä tarkoituksenmukaisena.

6 e §. Tuen hakeminen.

Huomionne:

Lakiehdotuksen 6 e §:ään sisältyisivät tuen hakemista koskevat säännök-set. Pykälän 1 momentin mukaan tuen hakijan olisi ilmoitettava hakemuksessaan muun muassa tukikelpoiset kustannukset. Tältä osin lain soveltamista tulisi ohjeistaa. Pirkanmaan ELY-keskus kiinnittää huomiota siihen, että kun ELY-keskus hankkii palvelun, sen kustannukset selviävät vasta myöhemmässä vaiheessa prosessia hankinnan jälkeen.

6 f §. Hakuaika ja tiedottaminen.

Huomionne:

-

6 g §. Tuen myöntämisen edellytykset.

Huomionne:

Lakiehdotuksen 6 g §:ssä säädettäisiin tuen myöntämisen edellytyksistä. Pirkanmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan sääntely on tässä vaiheessa riittävä tuen myöntämisen edellytyksiä arvioitaessa. Kuitenkin tuen myöntämistä koskevaa harkintaa olisi tältäkin osin syytä ohjata nyt esitettyä tarkemmin hallituksen esityksessä. Pykälän 1 momentin mukaan tuettavan toimen tulee kokonaisuutena arvioiden edistää vesien- ja merenhoidon ta-voitteiden saavuttamista sekä vesien- ja merenhoidon toimenpiteitä. Ehdo-tetun säännöksen 3 momentin mukaan muun ohella tuen myöntämisen edellytyksistä voidaan tarkemmin säätää valtioneuvoston asetuksella. Kokonaisarvioinnissa huomioon otettavia seikkoja olisi tarpeen määritellä esitettyä tarkemmin hallituksen esityksessä tai asetuksessa. Tämä toteuttaisi osaltaan esimerkiksi hakijoiden yhdenvertaisuutta. Lisäksi pykälän 2 mo-mentin mukaan tuki voi kattaa kustannukset osaksi tai kokonaan. Lain soveltamisessa saattaa ilmetä ongelmia, mikäli myönnetty tuki kattaa kustannukset vain osittain. Koska tuki ei voi olla rahallista avustusta eikä valtioneuvostolainsäädäntöä sovelleta lakiluonnoksen 6 b §:n 1 momentin nojalla, vaan tuki on aina palveluja ja tuotteita lakiluonnoksen 6 c §:n mukaisesti, menettely osittaisessa tuessa jää epäselväksi. Sääntelyn tulisi olla tältä osin tarkempaa.

6 h §. Päätös ja sopimus.

Huomionne:

Lakiehdotuksen 6 h §:ssä säädettäisiin muun muassa tuensaajan kanssa tehtävästä sopimuksesta. Pirkanmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan pykälän 2 momentissa säädelty sopimus tuensaajan kanssa jää avoimeksi ja säännös vaatisi täsmennyksiä sen osalta, mistä osapuolet voivat sopia ja mistä eivät.

6 i §. Tukihakemuksen peruuttaminen.

Huomionne:

-

6 j §. Tuen keskeyttäminen ja tuen takaisinperintä.

Huomionne:

-

6 k §. Korkeus ja viivästyskorkeus.

Huomionne:

6 l §. Henkilötietojen luovuttaminen.

Huomionne:

-

6 m §. Kehittämisen- ja hallintokeskuksen tehtävät.

Huomionne:

Pirkanmaan ELY-keskus kiinnittää myös huomiota lakiehdotuksen 6 m §:ssä säädettyihin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen (jäljempänä KEHA-keskus) tehtäviin. Ehdotetun säännöksen mukaan KEHA-keskus hoitaa tuen hankinnan maksamista koskevat tehtävät. Tehtävän tarkoituksenmukaisuutta tulisi arvioida. Lisäksi pykälän mukaan KEHA-keskus hoitaa takaisinperintää ja tukemisen valvontaa koskevia tehtäviä yhdessä ELY-keskuksen kanssa. Tarkemmasta vastuunjaosta ei ole säädetty lakiehdotuksessa tai luonnoksessa hallituksen esitykseksi, ja KEHA-keskuksen rooli prosessissa jää jossain määrin epäselväksi. Vastuunjakoa tulisi selkeyttää.

Yhteenvedona ehdotetun lain yhteensoveltuvuus EU:n valtiontukilainsäädännön kanssa olisi vielä varmistettava. Lisäksi lain soveltamista olisi tärkeää ohjata esitettyä yksityiskohtaisemmin. Muilta osin Pirkanmaan ELY-keskuksella ei ole lausuttavaa luonnoksesta hallituksen esitykseksi.

Asian käsittely

Lausunto on valmisteltu Pirkanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen vesiyksikössä. Asiakirjan on esitellyt lakimies Maria Hakala ja ratkaissut yksikön päällikkö Heidi Heino. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti ja merkintä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

6 n §. Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku tukea koskevista päätöksistä.

Huomionne:

-

Asetuksen luonnos ja perustelumuistio

Huomionne:

Pirkanmaan ELY-keskus pitää asetusesitystä ja sen tavoitteita kannatettavina maataloudesta aiheutuvan vesistön ravinnekuormituksen vähentämiseksi.

Säännöskohtaisten perustelujen osalta Pirkanmaan ELY-keskus toteaa, että asetusluonnoksen perustelumuiston 4 §:ssä on todettu, että avustuksessa on kyse ei-tuotannollisesta tuesta. Perustelumuiston 1 §:n perusteluissa todetaan toisaalta, että kipsikäsittely parantaa maatalousmaan rakennetta ja tehostaa osaltaan fosforin sitoutumista maahan. Jos rakennekäsittely parantaa kasvumahdollisuuksia, tulisi valmistelussa vielä arvioida, voisiko kyse kuitenkin olla tuotannollisesta tuesta, vaikka tavoite on ympäristöllinen. EU:n valtioneuvoston päätöksen periaate on, että tavoitteella ei ole itsenäistä merkitystä, vaan myös tuen tosiasialliset vaikutukset tulee ottaa huomioon. Tältä osin tulisi ottaa huomioon mahdolliset vaikutukset tuki-intensiteetin enimmäismäärään, minkä vuoksi perusteluja olisi tarpeellista selventää ja yhdenmukaistaa.

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi maatalousmaan kipsikäsittelyyn myönnettävästä tuesta koskee lähinnä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen tehtäviä, koska asetuksen perustelumuistioluonnoksen mukaan tuki on tarkoitettu kohdentaa Saaristomeren valuma-alueelle. Lisäksi happamat sulfaattimaat on ehdotetun asetuksen 6 §:n 2 momentissa rajattu pois asetuksen soveltamisalasta. Pirkanmaan ELY-keskus pitää rajausta tarpeellisena ottaen huomioon, ettei kipsikäsittelyä voida käyttää esimerkiksi Järvi-Suomen alueella, jossa fosfori on sitoutunut rautaan sedimentissä. Kipsikäsittely saattaisi aiheuttaa raudan sitoutumisen sulfaattiin, liukoisen fosforin vapautumisen ympäristöön ja sitä kautta vesistön ravinnekuormituksen kasvamisen. Asetusluonnoksessa olisi kuitenkin tarpeen määritellä, toimiiko Varsinais-Suomen ELY-keskus tukiviranomaisena koko maan alueella.

Asetusluonnoksen 6 §:n 2 momentissa olisi rajattu soveltamisalan ulkopuolelle sellainen kipsikäsittely, joka tehdään pohjavesialueella tai talousvesikaivon läheisyydessä sijaitsevalla taikka Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla maatalousmaalla. Pohjavesien suojelun ja Natura 2000 -verkoston suojeluarvojen turvaamiseksi tämä on perusteltua myös varovaisuusperiaatteen asettamat vaatimukset huomioiden.

Keskeistä asetusluonnoksen kannalta on varmistaa sen yhteensopivuus EU:n valtioneuvoston päätöksen kanssa. Lopuksi Pirkanmaan ELY-keskus toteaa, että vastaavanlainen tukijärjestelmä voisi Järvi-Suomen alueella laajentua tulevaisuudessa koskemaan maatalousmaalla tehtävää ravinnekalkki- ja kuitulietekäsittelyä.

Muilta osin Pirkanmaan ELY-keskuksella ei ole lausuttavaa ehdotetusta asetuksesta tai sen perustelumuistiosta.

Yleiset kommentit asiasta

Huomionne:

-

Perustelumuiston yleinen sisältö

Huomionne:

-

Asetuksen pykälien ja perustelujen luonnokset

Huomionne:

-

1 §. Soveltamisala ja tavoite.

Huomionne:

-

2 §. Euroopan unionin lainsäädännön soveltaminen.

Huomionne:

-

3 §. Määritelmät.

Huomionne:

-

4 §. Tuettava toiminta.

Huomionne:

-

5 §. Tukihakemuksen sisältövaatimukset.

Huomionne:

-

6 §. Tuen myöntämisen edellytykset ja rajoitukset.

Huomionne:

-

7 §. Tuen laskentaperuste ja määrä.

Huomionne:

-

8 §. Kirjanpito.

Huomionne:

-

9 §. Raportointi ja säilytysvelvollisuus.

Huomionne:

-

10 §. Voimaantulo.

Huomionne:

-

Muut huomiot

Huomionne:

-

Hakala Maria
Pirkanmaan ELY - Vesiyksikkö